

Remissvar rörande Miljömålsberedningens betänkande "Sveriges nationella klimatmål – uppdaterat etappmål till 2030"

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

- Energiföretagen anser att Sverige bör behålla de nationellt beslutade klimatmålen, att de fortsatt bör tas fram i politisk bred enighet och att de framgent bör vara mer ambitiösa än EU:s mål.
- Energiföretagen tillstyrker att utsläppen i Sverige inom ESR-sektorn 2030 bör vara minst 60 procent lägre än utsläppen 2005. Däremot avstyrks förslaget om att högst 10 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder eftersom det urholkar incitamenten att minska de nationella utsläppen i för stor utsträckning.
- Energiföretagen förordar att mål för kompletterande åtgärder tas fram och beslutas inom ramen för miljömålsberedningen.
- Energiföretagen tillstyrker att Miljömålsberedningen får i uppdrag att se över Sveriges målkonstruktion och etappmål för 2040.
- Energiföretagen tillstyrker att ett uppdrag ska ges till relevanta myndigheter att lägga förslag på bokföringsregler för ytterligare kompletterande åtgärder som kan ske inom Sveriges gränser. Energiföretagen anser att detta bör ske skyndsamt.
- Energiföretagen tillstyrker att målet för transportsektorn för 2030 behålls samt att detta kompletteras med mål eller indikatorer för fordonsflottans elektrifiering.

Detaljerade synpunkter

Energiföretagens principiella syn på svenska klimatmål

Energiföretagen anser att Sverige bör behålla de nationellt beslutade klimatmål som komplement till EU-målen, att de fortsatt bör tas fram i politisk bred enighet och att de framgent bör vara mer ambitiösa än EU:s mål. De viktigaste argumenten för att Sverige bör behålla och utveckla de nationella målen är att det stärker svensk konkurrenskraft, ökar resiliens och minskar utsläpp. Med nationellt beslutade mål i bred enighet får Sverige ett större ägarskap för målen jämfört

med det nationella framförhandlade EU-klimatmålet. Vidare gör Energiföretagen bedömningen att Sverige tack vare sina ambitiösa mål har påverkat EU:s politik och mål i progressiv riktning. Det kommer bli viktigt eftersom vi i dagsläget inte vet om EU kommer stå fast vid alla beslut inom ramen för lagstiftningspaketet Fit-for-55 eller hur ambitiöst 2040-klimatmålet blir.

Energiföretagen gör bedömningen att Sverige har gynnats och fortsatt gynnas av att vara ett föregångsland med en aktiv främjandepolitik, ett aktivt politiskt ledarskap och åtgärder för ökad samhällelig acceptans.

Sverige har historiskt haft mer ambitiösa nationellt beslutade klimatmål än de mål för Sverige som har förhandlats fram i EU. En viktig skillnad är att Sverige har beslutat att nå nettonoll-utsläpp 2045 medan EU har den målsättningen till 2050. Det talar för att Sverige även framgent bör ha mer ambitiösa nationella mål än EU. Däremot överensstämmer de nationella och EU:s mål för Sverige till 2030 relativt väl vilket betänkandet också konstaterar.

Energiföretagen anser att olika sektorsmål för att nå ett övergripande mål riskerar att göra omställningen dyrare och anser rent generellt att specialiserade mål bör undvikas när det är möjligt, då de kan leda till suboptimering. Det finns en uppenbar risk att målet för transportsektorn ger en mindre kostnadseffektiv styrning mot målet för hela ESR-sektorn. Lagt kort bör dock ligga och att ändra målet och införa nya eller justera styrmedel medför också kostnader och risken är stor att de kommer ta tid (år) att införa, tid vi inte har.

4 Svenska etappmålen i ljuset av EU:s skärpta klimatmål

Energiföretagen instämmer i betänkandets bedömningar och vill särskilt omnämna att det kommer att krävas nationella styrmedel för att nå de nationella målen. Detta eftersom nationella utgångspunkter och omständigheter ser olika ut i olika medlemsstater varför EU-gemensamma styrmedel med stor sannolikhet inte blir tillräckligt träffsäkra.

5 En uppdaterad målkonstruktion för det svenska etappmålet om minskade växthusgaser till 2030

Energiföretagen instämmer i bedömningarna.

Energiföretagen tillstyrker att utsläppen i Sverige inom ESR-sektorn 2030 bör vara minst 60 procent lägre än utsläppen 2005. Däremot avstyrks förslaget om att högst 10 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder eftersom det urholkar incitamenten att minska de nationella utsläppen i för stor utsträckning. Tillåten siffra bör vara lägre.

Det är positivt att betänkandet föreslår att etappmålet till 2030 ska ligga fast. Till att börja med är det kort om tid till 2030. Efter att denna utredning är beredd och förslag färdigförhandlade återstår så kort tid till 2030 att eventuella styrmedel som behövs för att nå målet svårligen kommer hinna komma på plats och hinna få avsedd effekt. Om målet förändras signalerar det att politiska mål inte går att lita

på, vilket skadar omställningens trovärdighet. Långsiktiga spelregler är helt avgörande för de som ska investera i omställningen.

I tillägg till betänkandets förslag förordar Energiföretagen starkt att målet för kompletterande åtgärder specificeras. Målet kan formuleras som punktmål, målbanor, ackumulerade negativa utsläpp eller som en kombination. Skälet till det är att det kommer krävas relativt stora volymer negativa utsläpp för att dels kompensera för utsläpp som är dyra eller tekniskt mycket svåra att undvika (hard to abate emissions), dels för att nå nettonegativa utsläpp efter 2045. För att nå dessa volymer av negativa utsläpp kommer en stadig och förutsägbar ökning av dessa att vara en robust strategi eftersom flera tekniker för negativa utsläpp tar tid att skala upp av tekniska, marknadsmässiga och regulatoriska skäl. Givetvis gynnar det även klimatet då de ackumulerade negativa utsläppen blir större över tid. Det innebär att de föreslagna målen för kompletterande åtgärder i betänkandet "Vägen till en klimatpositiv framtid, SOU 2020:4" bör ändras så att målen speglar framtida bedömda behov av kompletterande åtgärder.

Energiföretagen anser också att det inte räcker med ett övergripande mål för kompletterande åtgärder utan att det också behöver finnas undermål för de olika sorters kompletterande åtgärder av samma skäl som anförs i stycket ovan. Den procentuella fördelningen för undermål rörande olika kompletterande åtgärder bör dels utformas med största möjliga långsiktiga klimatnytta i åtanke, dels spegla den troliga fördelningen för de utsläpp som de troligen kommer kompensera för i framtiden med den så kallade "like-for-like" som vägledande princip. Det innebär att ett fossilt koldioxidutsläpp ska kompenseras av ett permanent negativt utsläpp eftersom fossil koldioxid finns kvar i atmosfären under lång tid. På samma sätt kan utsläpp av metangas från jordbruket kompenseras med exempelvis upptag i LULUCF-sektorn då både utsläppet och upptaget har en mer begränsad permanens. Vidare bör även försiktighetsprincipen gälla för fördelningen av kompletterande åtgärder varför krediter från andra länder och naturbaserade upptag bör beaktas med försiktighet eftersom det finns risker rörande additionalitet och läckage.

Energiföretagen tillstyrker att basårsutsläppen för 2005 ska vara samma som i EU:s ansvarsfördelningsförordning.

Energiföretagen tillstyrker att utsläppen av växthusgaser i ESR-sektorn fram till 2030 följer en målbana. Detta därför att det är de ackumulerade utsläppen som spelar roll för den globala uppvärmningen och en målbana säkerställer att de blir mindre än vad ett punktmål medger.

Energiföretagen tillstyrker att regeringen i kommande klimatredovisningar redovisar utvecklingen av utsläppsreduktioner och kompletterande åtgärder i förhållande till etappmålet och målbanan.

Energiföretagen tillstyrker att bio-CCS får räknas som en kompletterande åtgärd.

Energiföretagen har inget att erinra om LULUCF-förslaget.

Energiföretagen tillstyrker att ITMOS får räknas som kompletterande åtgärd men vill samtidigt påtala att en eventuell användning av internationella reduktionsenheter behöver baseras på en grundlig konsekvensbedömning och bygga på att unionsrättens utveckling resulterar i starka och ambitiösa integritetskriterier och integritetsnormer.

Energiföretagen avstyrker att ITMOS får användas för att täcka en fjärdedel av de kompletterande åtgärder som 2030 tillgodoräknas för att nå etappmålet. Energiföretagen anser att andelen är för hög och bör minskas.

Energiföretagen tillstyrker att förvärvade AEA:s samt utsläppsrätter från EU ETS tillgodoräknas som kompletterande åtgärd givet betänkandets restriktioner.

Energiföretagen tillstyrker att biokol, direktinfångning och lagring av koldioxid (DACCS) och andra åtgärder som enligt verifierade metoder bidrar till att minska utsläpp eller öka upptag av växthusgaser, efter beslut om bokföringsregler kan användas som kompletterande åtgärder.

Energiföretagen tillstyrker ett Energimyndighetens instruktion ändras enligt förslag i betänkandet.

Energiföretagen tillstyrker att ett uppdrag ska ges till relevanta myndigheter att lägga förslag på bokföringsregler för ytterligare kompletterande åtgärder som kan ske inom Sveriges gränser. Energiföretagen anser att detta bör ske skyndsamt.

Energiföretagen tillstyrker att regeringen i kommande klimathandlingsplaner presenterar en inriktning för hur regeringen avser att bygga upp kompletterande åtgärder i tillräcklig mängd för att nå etappmålen för 2030 och 2040 samt det långsiktiga målet att senast 2045 nå nettonollutsläpp av växthusgaser och negativa utsläpp därefter.

Energiföretagen tillstyrker att Miljömålsberedningen får i uppdrag att se över Sveriges målkonstruktion och etappmål för 2040, vilket kan ske nu eftersom EU:s klimatramverk för 2040 är beslutat. Energiföretagen anser att Miljömålsberedningen bör få uppdraget i god tid innan 2030 så att det tid för gedigna analyser, förhandlingar och verkställande av målkonstruktion och etappmål för 2040.

Fortsatt behov av transportmål

Energiföretagen tillstyrker att det nationella målet för transportsektorn till 2030 behålls. Som Miljömålsberedningen påpekar har målet utgjort en tydlig och viktig styrsignal för omställningen inom transportsektorn. Det främsta argumentet för att bibehålla målet är att det skapar långsiktig tydlighet och förutsägbarhet i den

politiska inriktningen, vilket är avgörande för investeringar och omställningsarbete hos både näringsliv och samhälle.

Vi delar också bedömningen att det även efter 2030 kommer att krävas mål och indikatorer som kontinuerligt pekar ut den elektrifiering av transportsektorn som krävs för att Sverige ska nå sina klimatmål.

Transportsektorn är avgörande för att nå de nödvändiga utsläppsminskningarna de kommande åren. Biodrivmedel och ökad transporteffektivitet är viktiga verktyg, men elektrifiering är fortsatt det mest kostnadseffektiva sättet att uppnå fossilfria vägtransporter. För Sverige är frågan särskilt angelägen. Svenska fordonstillverkare har tagit ett stort ansvar och investerat betydande resurser i elektrifiering, utvecklat världsledande elbilsteknik och skapat arbetstillfällen.

Den låga andelen elfordon i nyförsäljningen utgör idag det största hindret för omställningen. Varje elfordon som ersätter ett fossildrivet fordon bidrar till betydande utsläppsminskningar, vilket gör andelen elfordon i nyförsäljningen till en avgörande indikator för omställningstakten. Under 2025 uppgick denna andel till 37 % i Sverige, att jämföra med 96 % i Norge och 69 % i Danmark. Dessa siffror är välkända, lättbegripliga och följs regelbundet upp i exempelvis nyhetsrapportering, vilket gör dem särskilt lämpade att använda som mål eller indikatorer.

Vi föreslår att Sverige inför tydliga mål för andelen elfordon i nyförsäljningen, uppdelat per fordonskategori. Vilka nivåer som sätts behöver analyseras vidare, vi har tidigare lyft att Energiforsks högsenario för 2030 skulle kunna fungera som utgångspunkt, även om de senaste årens utveckling sannolikt gör scenariot mindre realistiskt:

- Personbilar: 100 % el
- Lätta lastbilar: 80 % el
- Tunga lastbilar: 60 % el
- Bussar: 90 % el

Det bör utvärderas om målen ska avse andel elfordon eller andel nollutsläppsfordon, där det senare är mer teknikneutralt. Samtidigt är det tydligt att batterielektriska fordon kommer att dominera utvecklingen, vilket gör det mer ändamålsenligt att använda, kommunicera och följa upp mål just för dessa.

Elektrifieringsmålen bör sättas på en ambitiös nivå som minst leder till att vi klarar EU:s klimatmål, gärna med marginal. För att möjliggöra kontinuerlig uppföljning och analys av styrmedel bör delmål definieras för varje år fram till 2030. Erfarenheter från Norge och den snabba utvecklingen i Danmark visar att rätt styrmedel kan ge kraftfullt genomslag på kort tid.

Energiföretagen välkomnar att en ny utredning tillsätts för att ta fram elektrifieringsmål och indikatorer. Samtidigt ser vi en risk att ytterligare utredning kan fördröja nödvändiga åtgärder. Vi hade därför gärna sett att Miljömålsberedningen redan i detta skede lagt fram konkreta förslag till

elektrifieringsmål. Om en ny utredning ändå bedöms nödvändig bör den genomföras skyndsamt och utgå från befintlig kunskap och erfarenheter. Om det underlättar införandet kan ett alternativ till fasta mål vara att arbeta med årsvisa *indikatorer* för att säkerställa tydlig uppföljning och styrning.

7 Klimatpolitiska rådet

Energiföretagen instämmer i betänkandets bedömningar och vill understryka vikten av att rådet tillförs ökade resurser.

Energiföretagen tillstyrker betänkandets förslag i denna del.

Åsa Pettersson
Vd Energiföretagen Sverige